

ANA PLEŠKO (1880–1920), UČITELJICA

Ana Pleško je bila rojena 18. junija 1880 v Litiji kot najstarejša hči Karla in Marije, rojene Lenassi.

Oče Karel Pleško, rojen 1834, je bil pravnik. Služboval je kot sodnik v Kamniku, Črnomlju, na Vrhniki, v Litiji, Novem mestu in v Ljubljani, kjer se je 1898 upokojil. Udeleževal se je tudi v javnosti, saj je bil dober govornik. Na Vrhniki je bil član cestnega odbora. Zavzemal se je za slovensko uradovanje na sodiščih in bil med ustanovitelji društva Pravniki, kjer je sodeloval pri njegovem glasilu. Povsod, kjer je služboval, je zbiral narodne pesmi. Mati Marija je leta 1876 končala učiteljske v Ljubljani, dobila službo v Šentrupertu na Dolenjskem, a je poklic zaradi poroke po enem letu opustila. Bila je lastnica hiše na Stari cesti št. 7 na Vrhniki.

Druga hči Ema je bila rojena 1882 v Novem mestu. Po končanem učiteljskem je leta 1901 učila na mestni dekliški šoli v Ljubljani, v šolskem letu 1906/07 nekaj časa na Vrhniki, nato pa do poroke leta 1912 v Šmartnem pri Kranju. Cirila je bila rojena 1885 v Novem mestu. Po maturi je učila na dekliški šoli Mladika v Ljubljani. Tu je učila do poroke. Poročila se je z ing. Antonom Štebijem. Pod priimkom Štebi je nadaljevala delo kot socialna delavka¹. Najmlajša je bila Marija², rojena 1888 v Ljubljani. Poučevala je na Vrhniki.

Ana in njene sestre so osnovno šolo obiskovale pri ljubljanskih uršulinkah. Ana je nato odšla na ljubljansko učiteljske, kjer je opravila zaključni izpit 17. septembra 1899. Po tem izpitu je imela možnost nastopiti službo začasne učiteljice na javnih osnovnih šolah in kot učiteljica ženskih ročnih

38. Marija Lenassi, por. Pleško, s hčerkami Ano, Emo, por. Pajnič, Cirilo, por. Štebi in Marijo - Mici, okoli leta 1910. Kopijo hrani Muzejsko društvo Vrhnika.

Zahl 26

1899

Beugnis

der Reife für Volksschulen.

Fräulein *Anna Pleško*
aus *Litai* in *Krain*, geboren
am *18. Juni 1880*, r. kath. Confession,
hat *in Kraslinen Volksschule zu Laibach gewesen im
Jahre 1897/98 - 1898/99 in d. h. in d. h. in
Laibach*

besucht, und sich im Monate *September* 1889 der Prüfung der Reife
an der k. k. Lehrerinnenbildungsanstalt in Laibach mit nachstehendem Erfolge
unterzogen:

Religion	<i>vorzüglich</i>
Pädagogik	<i>lobenswert</i>
Spezielle Methodik und prakt. Übungen	<i>geringfügig</i>
Deutsche Unterrichtssprache	<i>lobenswert</i>
Slovenische Unterrichtssprache	<i>befriedigend</i>
Geographie	<i>lobenswert</i>
Geschichte	<i>lobenswert</i>
Arithmetik und geom. Formenlehre	<i>befriedigend</i>
Naturgeschichte	<i>befriedigend</i>
Naturlehre	<i>befriedigend</i>
Schönschreiben	<i>befriedigend</i>
Freihandzeichnen	<i>geringfügig</i>
Gesang	<i>befriedigend</i>
Weibliche Handarbeiten	<i>befriedigend</i>
Turnen	<i>lobenswert</i>

39. Maturitetno spričevalo Ane Pleško na Učiteljišču v Ljubljani, 1899.
(Zgodovinski arhiv Ljubljana, LJU 198, K. k. Lehrerinnen Bildungsanstalten,
Katalog Reifenprüfungen 1894–1900, t. e. 33, arh. e. 202.)

del na osnovnih in meščanskih šolah s slovenskim in nemškim učnim jezikom.³

Njena prva služba je bila na šoli pri Sv. Petru v Ljubljani, kjer je poučevala ženska ročna dela. Tam je bil nadučitelj Avgust Adamič, znan glasbenik, oče skladatelja Emila Adamiča.

V Nadanjem selu so jeseni leta 1903 dobili novo šolsko stavbo in šola je postala dvorazredna. Ana je bila imenovana za začasno učiteljico. Pouk na šoli je bil dopoldne za višje, popoldne za nižje razrede, v četrtkih pa je bila ponavljalna šola, ki je nadomeščala 5. razred.⁴

V šolskem letu 1904/05 se je vrnila v Ljubljano na šolo pri Sv. Petru. Nato je jeseni 1905 spet odšla v Nadanje selo, da je nadomeščala bolnega nadučitelja Ivana Vugo.

Na Vrhniko je prišla 11. decembra 1906 z dekretom okrajnega šolskega sveta z dne 3. 12. 1906, št. 2831. Do prve svetovne vojne je poučevala predvsem prvi in drugi razred deške šole, le v šolskem letu 1907/08 je na ponavljalni šoli poučevala deklice. 14. januarja 1912 jo je okrajni šolski svet imenoval za začasno učiteljico.

Med prvo svetovno vojno so vrhniško šolsko poslopje zasedli vojaki, zato je pouk potekal v društvenem domu in mlekarni. Tako je v šolskem letu 1917/18 v mlekarni poučevala v ponedeljek, torek in sredo dopoldne v 3. razredu 59 deklic.

Umrla je 29. avgusta 1920 za tifusom. Pokopali so jo 30. avgusta na vrhniškem pokopališču. Osmrtnica je bila objavljena v Slovencu in Slovenskem narodu 31. avgusta. 4. septembra je bila objavljena zahvala, kjer so se mati in sestre zahvalile za pomoč ob

njeni bolezni družinama Lenarčič in Kržan s Stare ceste.⁵ Ivan Kržan je imel v njihovi hiši trgovino s prehrabnenimi izdelki in blagom.⁶ Sporočilo o njeni smrti je bilo objavljeno 9. septembra v Učiteljskem tovarišu, kjer je naveden napačen datum smrti, in sicer 24. avgust. Spomnili so se je tudi na zborovanju Učiteljskega društva za ljubljansko okolico, ki je bilo 29. decembra 1920. V poročilu o zborovanju piše, da je predsednik omenil, da je umrla na Vrhniki»blaga, zvesta idealna tovarišica Ana Pleško«. V čast njenemu spominu so navzoči vstali.⁷

Tone Hojan, ki ga je Ana Pleško učila v 2. razredu, je o njej zapisal, da je bila»prijazna in dobrohotna učiteljica. Na spomnim se, da bi kdaj koga udarila, pač pa je včasih kakega poredneža kaznovala z zaporom, tako smo namreč rekli, če smo morali po končanem pouku ostati še nekaj časa v šoli.«⁸

OPOMBE

- 1 Več glej: A. Klasinc Škofljanec: Cirila Štebi Pleško. Prizadevna organizatorica in socialna delavka. V: Splošno žensko društvo 1901–1945, Ljubljana, ARS, 2003, str. 210.
- 2 Več glej: T. Hojan, Marija Pleško (1888–1964), Vrhnikiški razgledi 9, 2008, str. 176.
- 3 Zgodovinski arhiv Ljubljana (v nadaljevanju ZAL), Učiteljische v Ljubljani, LJU 198, K. k. Lehrerinnen Bildungsanstalten, Katalog Reifeprüfungen 1894–1900, t. e. 33, arh. e. 202.
- 4 Slovenski šolski muzej. Mapa osnovne šole Dolane.
- 5 Slovenec 1920, (4. 9.), str. 5., Slovenski narod 1920, (4. 9.), št. 202, str. 4.
- 6 Polona Roblek: Hiše se spreminjajo, sledovi ostajajo. Sprehod po vrhniški Stari cesti. Vrhnikiški razgledi 9, 2008, str. 102.
- 7 Učiteljsko društvo za ljubljansko okolico. Učiteljski tovariš 1921, (6. 1.), št. 1, str. 2.
- 8 Tone Hojan: Pradedovi spomini. Vrhnikiški razgledi 9, 2008, str. 277.